

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Економічний факультет
Кафедра економічної теорії, менеджменту і адміністрування

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ
Обов'язкова

Освітньо-професійна програма *Менеджмент організацій і адміністрування*

Спеціальність *073 Менеджмент*

Галузь знань *07 Управління та адміністрування*

Рівень вищої освіти *перший (бакалаврський)*

Мова навчання: **українська**

Розробники: **к.е.н., доцент Терлецька Юлія Олегівна**

Профайл викладача <http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-menedzhmentu-ekonomichnoyi-teo/kolektyv-kafedry/terletska-yuliya-olegivna>

Контактний тел. **52-65-51**

E-mail: **y.terlecka@chnu.edu.ua**

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1810>.

Консультації **Вівторок з 13.00 до 15.00.**

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Управління інноваціями» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 073 Менеджмент галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Головним завданням вивчення управління інноваціями, як наукової дисципліни, є набуття комплексу знань щодо прийомів та методів управління нововведеннями, механізмів та алгоритмів стратегічного управління інноваціями; використання досвіду зарубіжних країн в організації діяльності венчурних фірм, бізнес-інкубаторів, інноваційних центрів; здійснення оцінки інноваційного потенціалу організації.

Важливість формування професійних компетентностей у майбутніх фахівців з менеджменту у сфері інновацій визначається специфікою їхніх професійних обов'язків, інтенсивно зростаючими вимогами міжнародного ринкового середовища до професійної компетентності та формування у них професійних особистісних якостей та ґрунтовних знань.

2. Мета навчальної дисципліни: оволодіння сучасними теоретичними основами та практичними навичками управління інноваційною діяльністю організації.

3. Пререквізити. З метою підвищення ефективності засвоєння курсу здобувач вищої освіти має вивчити до початку вивчення курсу «Управління інноваціями» такі предмети: «Менеджмент», «Теорія організації», «Операційний менеджмент», «Економічний аналіз», «Логістика», «Розробка і прийняття управлінських рішень».

4. Результати навчання:

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 11. Здатність до адаптації та дій у новій ситуації.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності:

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

СК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації у процесі управління.

СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК* 16. Здатність до інноваційної діяльності в умовах невизначеності та ризикованості зовнішнього середовища.

СК* 17. Здатність до започаткування власної справи.

СК* 18. Здатність підтримувати високий рівень організаційної культури та надійну репутацію організації в ринковому середовищі

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН* 19. Обирати на ринку локальні, перспективні, інноваційні ніші для розвитку малого бізнесу.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма – год.						Заочна форма – год.					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. «Інноваційна діяльність як об’єкт інноваційного менеджменту»												
T1. Сутність понять управління інноваціями	11,6	3,8	3,8	-		8	15,2	1	0,5	-	-	14
T.2. Інноваційна діяльність як об’єкт управління	11,6	3,8	3,8	-		8	15,2	1	0,5	-	-	14
T3. Державна підтримка інноваційних процесів	11,4	3,7	3,7	-		7	14,8	1,5	0,5	-	-	13
T4. Організаційні форми інноваційної діяльності	10,4	3,7	3,7	-		7	14,8	1,5	0,5	-	-	13
Разом за змістовим модулем 1	45	15	15	-		30	60	5	2	-	-	54
Змістовий модуль 2. «Ефективність інноваційної діяльності»												
T 1. Управління інноваційним розвитком організації	11,6	3,8	3,8	-		8	15,7	1,5	0,5	-	-	13
T2. Управління інноваційним проектом	11,4	3,7	3,7	-		8	15,7	1,5	0,5	-	-	13
T 3. Система стимулювання інноваційної діяльності на підприємстві	11,4	3,7	3,7	-		7	14,3	1	0,5	-	-	13
T4. Оцінювання ефективності інноваційної діяльності організації	11,6	3,8	3,8	-		7	14,3	1	0,5	-	-	13
Разом за змістовим модулем 2	45	15	15	-		30	60	5	2	-	-	52
Усього годин	120	30	30	-		60	120	10	4	-	-	106
Підсумкова форма контролю	Екзамен											

5.2. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Концепція та технологія управління нововведеннями	8
2	Інноваційна діяльність як об'єкт управління	8
3	Державне регулювання інноваційної діяльності	7
4	Організація інноваційної діяльності	7
5	Управління інноваційними проектами	8
6	Система стимулювання інноваційної діяльності на підприємстві	8
7	Фінансування інноваційних процесів	7
8	Оцінка та аналіз ефективності інноваційної діяльності	7

Тематика індивідуальних завдань

Назва теми
1. Інновації як фактор економічного зростання.
2. Значення інноваційної діяльності для формування сучасної моделі економічного зростання економіки України.
3. Становлення теорії інноватики та її сучасні концепції..
4. Взаємодія основних функцій у системі інноваційного менеджменту.
5. Особливості інноваційного розвитку в провідних індустріальних країнах.
6. Вплив розвитку інноваційного процесу на конкурентну боротьбу на світових ринках.
7. Роль науки в інноваційних процесах.
8. Особливості внутрішньої організаційної моделі інноваційного процесу на підприємстві.
9. Визначення рівня новизни інновації для фірми.
10. Чинники, що впливають на успіх або провал нововведень.
11. Джерела та причини виникнення інноваційних ідей.
12. Політика України в галузі державного регулювання.
13. Принципи державної інноваційної політики.
14. Функції податкових заходів щодо інноваційної діяльності.
15. Державний контроль у сфері інноваційної діяльності.
16. Напрями удосконалення організаційної структури інноваційного процесу.
17. Порівняльна характеристика джерел формування інформаційної бази інноваційного розвитку.
18. Структура інформаційної бази управління вибором напрямів і варіантів інноваційного розвитку.
19. Інформаційні моделі прийняття рішень про вибір варіантів інноваційного розвитку.
20. Форми інтеграції науки і виробництва.
21. Роль венчурного бізнесу в розвитку інноваційної діяльності.
22. Модель сегментації як однієї із стадій формування цільового ринку на базі інновацій.
23. Поняття інноваційного потенціалу підприємства, його структура.
24. Методичні підходи до оцінювання інноваційного потенціалу підприємства.
25. Ресурсне планування інноваційної програми.
26. Організація та менеджмент інноваційної програми.
27. Основні чинники ризику в економіці України.
28. Особливості врахування ризику в інноваційній діяльності.
29. Ризики інноваційної діяльності та їх класифікація.

30. Порівняльний аналіз методів кількісного оцінювання ризику.
31. Роль держави у стимулюванні винахідницької діяльності.
32. Механізм стимулювання творчої активності на підприємствах України.
33. Роль заробітної плати у стимулюванні інноваційної діяльності.
34. Вплив матеріального стимулювання на інноваційну діяльність.
35. Вплив науково-технічного прогресу на розвиток суспільства.
36. Специфіка розвитку сучасного етапу НТП.
37. Концепція раціональності екологічної інноваційної безпеки.
38. Оцінка результативності інноваційної діяльності.
39. Показники оцінки економічної ефективності.
40. Експертні методи оцінювання інноваційних проектів.

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Під час навчальних занять використовуються традиційні та інтерактивні методи навчання:

- МН 1 – лекція-візуалізація;
- МН 4 – семінар-дискусія;
- МН 5 – семінар-діалог;
- МН 6 – виконання індивідуальних науково-дослідних завдань;
- МН 7 – аналіз і рішення ситуативних професійних завдань (Case study);
- МН 8 – робота з тестами;
- МН 9 – робота в групах;
- МН 10 – проектна діяльність з використанням мультимедіа;
- МН 11 – ділові ігри;
- МН 12 – дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Види та форми контролю. Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, експрес-опитування, рольовий тренінг, аналіз виробничих ситуацій, індивідуальні завдання) відповідь студента та ін. Формою підсумкового контролю є **екзамен**.

Засоби оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- МО 1. фронтальне опитування;
- МО 2. індивідуальне опитування;
- МО 3. презентація результатів виконання індивідуальних завдань (творчих, розрахункових, аналітичних);
- МО 7. реферати;
- МО 11. тестування;
- МО 12. тематичні контрольні роботи;
- МО 13. модульні контрольні роботи;
- МО 14. підсумковий контроль – екзамен.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, участь у конференції, студентській олімпіаді, лікарняний лист).

Академічна доброчесність. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Обов'язковим є посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень.

Відвідування занять. Відвідування занять є обов'язковою умовою виконання навчального плану дисципліни. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Політика щодо визнання результатів, здобутих шляхом неформальної освіти.
Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у системі формальної освіти)» у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол № 109 від 28 березня 2022 року, <https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>) допускається зарахування практичних занять, навчальних елементів та отримання додаткових балів (додатково 10 балів до підсумкової оцінки) при наявності сертифіката (свідоцтва тощо), отриманого здобувачем у неформальній освіті (курси, тренінги) з вивчення тем, охоплених змістовим наповненням курсу.

Критеріями оцінювання є:

- при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання основної, додаткової літератури та інших джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової і вітчизняної практики;
- при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання літературних джерел, прикладів та фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Оцінка передбачає такі знання та вміння:

Оцінка	Знання	Уміння
«5» (відмінно) А (90-100 балів)	Здобувач має всебічні і глибокі знання навчального матеріалу за програмою дисципліни. Засвоїв наукові підходи до управління нововведеннями; технологію формування бізнес-планів інноваційних пропозицій; види, джерела та форми фінансування інноваційної діяльності; порядок розробки інноваційного проекту, механізм управління реалізацією інноваційних проектів; напрямки, інструменти, моделі та механізми реалізації державної інноваційної політики; форми державної підтримки інноваційної діяльності; технології стратегічного управління інноваціями; види інноваційних стратегій та сфер їхнього застосування. Досконало знає основну літературу, а також вказівки, положення, нормативні матеріали з інноваційного менеджменту. Ознайомився з додатковою літературою, рекомендованою програмою. Освоїв зв'язки методів і засобів управління інноваціями із законами, закономірностями і принципами інноваційного менеджменту.	Здобувач вміє вільно виконувати практичні завдання, передбачені програмою. Вміє використовувати довідники, довідкову літературу, грамотно викладати програмний матеріал. Дає вичерпні, повні, грамотні відповіді на програмні запитання. Демонструє навички творчого мислення, наукового прийняття рішень у процесі організації ефективного управління інноваційною діяльністю на підприємстві.
«4» (добре) В (80-89 балів) С (70-79 балів)	Здобувач показав повні знання навчального матеріалу за програмою курсу, здатний до їх поповнення і оновлення в процесі подальшого навчання і професійної діяльності. Засвоїв основні завдання системи інноваційного менеджменту в організації в умовах ринкової трансформації вітчизняної економіки. Опрацював основну літературу, рекомендовану програмою, а також вказівки, рекомендації, положення та інші програмні матеріали.	Здобувач успішно виконав передбачені програмою практичні завдання без істотних зауважень. Вміє використовувати на практиці програмні знання, розв'язувати проблемні ситуації, що виникають у виробничо-господарській діяльності підприємств.
«3» (задовільно)	Здобувач має знання лише основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і наступної роботи за спеціальністю.	Здобувач виконує практичні завдання в межах програмних вимог. Допускає неточності і

D (60-69 балів) E (50-59 балів)	Ознайомлений з основною літературою, рекомендованою програмою. Допускає помилки у відповідях на теоретичні запитання дисципліни і при виконанні практичних завдань, але володіє необхідними знаннями для виправлення помилок під керівництвом викладача.	помилки при розв'язанні виробничих ситуацій. Не володіє навичками системного обґрунтування запропонованих рішень у виробничій діяльності підприємства. Виявляє труднощі при застосуванні знань на практиці.
«2» (неза- довільно) F_x (35-49 балів) F (0-34 бали)	Здобувач не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни. Допускає грубі помилки у відповідях. Має недостатні знання для самостійного оволодіння програмним матеріалом без додаткової підготовки.	Здобувач не вміє вирішувати передбачені програмою практичні завдання або допускає принципові помилки у їх виконанні. Демонструє невміння орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах.

8. Рекомендована література

Основна

1. Василенко В.О., Шматько В.Г. Інноваційний менеджмент: навч. посібник /за ред. В.О.Василенка. К.: Центр навчальної літератури, 2012. 440 с.
2. Дудар Т.Г. Інноваційний менеджмент: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2011.
3. Економіка і організація інноваційної діяльності: підручник / О.І.Волков, М.П.Денисенко, А.П.Гречан та ін. / за ред. проф. О.І. Волкова, проф. М.П. Денисенка. К.: ВД «Професіонал», 2014. 660 с.
4. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним ризиком: проблеми, концепції, методи: навч. посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2003. 278 с.
5. Ілляшенко С.М., Біловодська О.А. Управління інноваційним розвитком промислових підприємств: монографія. Суми: «Університетська книга», 2010. 298 с.
6. Інноваційний менеджмент: статико-динамічна візуалізація: навч.посібник / за ред. С.В.Князь, Н.Г.Георгіаді, Л.Й.Топоровська, Д.К.Зінкевич. Львів: Львівська політехніка, 2012.
7. Інноваційний розвиток промисловості України / О.І.Волков, М.П.Денисенко, А.П.Гречан та ін. К.: КНТ, 2006.
8. Йохна М.А. Економіка й організація інноваційної діяльності: навч. посібник / М.А. Йохна, В.В. Стадник. К.: «Академія», 2005. 400 с.
9. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2013. 504 с.
10. Микитюк П.П. Інноваційний менеджмент: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2007. 456 с.
11. Пашута М.Т., Шкільнюк О.М. Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна сутність та шляхи стимулювання: навч.посіб.. К.: ЦНЛ, 2005.
12. Польшаков В.І. Інвестиційний менеджмент: навч.посібник / В.І.Польшаков, Н.В. Ткаченко. К.: Кондор, 2019. 172 с.
13. Про інноваційну діяльність: закон України: офіц. текст. Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 994. Режим доступу до закону за станом на 11 липня 2017 р.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1171-17>.
14. Скібіцький О.М. Інноваційний та інвестиційний менеджмент: навч.посібник. К.:ЦНЛ, 2012.408 с.
15. Стадник В.В., Йохна М.А. Інноваційний менеджмент: навч.посіб. К.: Академвидав, 2016.
16. Стадник В.В. Економіка і організація інноваційної діяльності: навч. посіб. К.: Академвидав, 2012. 400 с.
17. Школа І.М., Бутирська І.В. Інноваційний менеджмент: навч. посібник. Чернівці: Книги-XXI, 2010. 312 с.

Допоміжна

1. Гриньов А.В. Інноваційний розвиток промислових підприємств: концепція, методологія, стратегічне управління. Х.: ІНЖЕК, 2003. 308 с.
2. Жук М.В. Інфраструктурне забезпечення інноваційного процесу в Україні. Актуальні проблеми економіки.2008.№8. С.66-71.
3. Іжевський В.В. Оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємства. Науковий вісник

- НЛТУ України. 2010. №7. С.160-166
4. Ілляшенко С.М. Інноваційні ризики та їх класифікація. Актуальні проблеми економіки. 2005. №4. С.48-57.
 5. Клименко В.І. Фінансування інноваційної діяльності в Україні. Економіка. Фінанси. Право. 2008. №1. С.24-29.
 6. Комарницький І.Ф., Терлецька Ю.О. Антикризове управління підприємством: теорія та практика: навч. посіб. 3-є вид., без змін. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. 248 с.
 7. Кузьмін О.Є. Інвестиційна та інноваційна діяльність в Україні: монографія. Львів: ЛБІ НБУ, 2003. 233 с.
 8. Крупка М.І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України. Львів: Видавн. центр Львів, націон. ун-ту ім. Івана Франка, 2011. 432 с.
 9. Микитюк П.П., Здреник В.С. Сутність та зміст аналізу інноваційної діяльності підприємств: науково-технічний аспект. Інноваційна економіка. 2012. №5. С. 165-169.
 10. Павленко І.А. Економіка і організація інноваційної діяльності: навч.-метод. посіб./ І.А.Павленко, Н.П.Гончарова, Г.О.Швиданенко. К.:КНЕ, 2002. 150 с.
 11. Терлецька Ю.О., Терлецька Н.М., Горобець-Надольська Ж.В. Інноваційний потенціал суб'єкта господарювання як результат його інноваційної політики. Науковий вісник Чернівецького університету: Економіка: зб. наук. пр. Вип. 773-774. ЧНУ. Чернівці, 2016. С.64-67.
 12. Терлецька Ю.О. Інноваційна діяльність як засіб адаптації суб'єкта господарювання до умов нестабільного зовнішнього середовища. Науковий вісник ЧНУ: Економіка: зб. наук. пр. Вип. 786. ЧНУ, Чернівці, 2017. С.65-69.
 13. Терлецька Ю.О. Використання інноваційних технологій у процесі удосконалення якості продукції на підприємстві. Молодий вчений. Вип. № 3(55). 2018. С.712-715.
 14. Терлецька Ю.О., Ємець Ю.М. Інновації як чинник конкурентоспроможності промислових підприємств: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Соціальне підприємництво: теорія, практика та міжнародний досвід». м.Київ, 18 травня 2018 р. Київ: КНЕУ, 2018. С.161-164.
 15. Терлецька Ю.О., Балан А.А., Кузьмук Н.Я. Інноваційні технології як елемент антикризового управління підприємствами олійно-жирового комплексу в умовах економічної нестабільності. Молодий вчений. Вип. № 2(66). 2019. С.647-650.
 16. Терлецька Ю.О. Клієнтоорієнтованість як чинник формування рівня зрілості системи менеджменту підприємства. Молодий вчений. 2022. №7 (107). С.101-104.
 17. Терлецька Ю.О. Вплив управлінських інновацій на ефективність функціонування підприємства. Молодий вчений. 2023. №1 (113). С.175-178.
 18. Терлецька Ю.О. Управління інноваціями: Менеджмент: збірник тестових завдань. Укл.: Антохов А.А., Галушка З.І., Запихляк В.М., Поченчук Г.М., Терлецька Ю.О. та ін. / За ред. Галушки З.І., Поченчук Г.М. Чернівці. Чернівець. нац. ун-т. 2021. С.98-114 (203 с.)
 19. Терлецька Н.М., Терлецька Ю.О. Практикум з менеджменту: навч. посібник. Чернівці: Технодрук, 2021. 144 с.
 20. Менеджмент і адміністрування: підручник для бакалаврів / Колектив авторів: к.е.н., доц.Терлецька Н.М.; д.е.н., доц. Антохов А.А.; к.е.н., доц.Терлецька Ю.О.; к.е.н., ас. Грунтковський В.Ю.; д.е.н., доц. Поченчук Г.М.; к.е.н., доц. Запихляк В.М.; к.е.н., доц. Кравець В.І.; к.е.н., доц. Сторощук Б.Д.; к.е.н., доц. Заволічна Т.Р.; к.е.н., ас. Клевчик Л.Л. Чернівці: 2022. 370 с.

9. Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Державна служба статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Кабінет Міністрів України – [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
3. Міністерство економіки України – <http://www.me.gov.ua>
4. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет – www.lawukraine.com
2. Інститут глобальних стратегій – www.igls.com.ua
3. Інформаційний сервер про Україну – www.uazone.net

4. Консорціум економічних досліджень – www.eurasia.org/eerc/kiev/EERC

5. Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова – www.ucpeps.org

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек:

1. Електронна бібліотека – www.lib.com.ua

2. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича - <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>